

सैनामैना नगरपालिका

नगरसभामा प्रस्तुत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

आ.व. २०८१/०८२

गरिमामय नगरसभामा उपस्थित नगर सभाका सदस्यज्यूहरू

स्थानीय तहको दोश्रो निर्वाचनबाट निर्वाचित हाम्रो कार्यकालको तेस्रो नीति तथा कार्यक्रमको रूपमा आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय नगरसभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वित भएको छु ।

यस अवसरमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात-अज्ञात शहीदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । राष्ट्रिय स्वतन्त्रता, सामाजिक न्याय र समानता, राष्ट्रियता, लोकतन्त्र र जनजीविकाको आन्दोलनमा अगुवाइ गर्नुहुने सम्पूर्ण अग्रजहरूको योगदानको उच्च सम्मान सहित स्मरण गर्न चाहन्छु ।

नेपालको संविधान २०७२ ले व्यवस्था गरेको स्थानीय सरकारको अधिकार, श्रोत साधान उत्तरदायित्व, पारदर्शिता र जवाफदेहिता सहितको स्थानीय सरकारको रूपमा स्थापित सैनामैना नगरपालिकाको आर्थिक समृद्धि र स्थानीय स्तरमा लोकतान्त्रिक अभ्यासको क्रममा सहयोग गर्नुहुने राजनीतिक दल, नागरिक समाज, सुरक्षाकर्मी, पत्रकार एवम् सञ्चारकर्मी, कर्मचारी तथा सैनामैना नगरवासीहरू प्रति धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

नेपालको संविधानले व्यवस्था गरे बमोजिम हामीले स्थानीय सरकारको रूपमा नीति, कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गईरहेकाछौं । देश आर्थिक मन्दीको चपेटामा परिरहेको परिप्रेक्षमा यस बाट हामी पनि अछुतो रहन सक्ने

अवस्था छैन तथापी यस्तो अवस्थामा स्थानीय सरकार आफ्नो जवाफदेहीताबाट विचलित नभइ जटिल परिस्थितिमा यस नगरपालिकाको आ.व. २०८१/०८२को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गइरहेको छु ।

जनताको प्रत्यक्ष समिपमा रहेको स्थानीय सरकार जनताको त्याग र बलिदानबाट प्राप्त उपलब्धि हो। स्थानीय जनताको पूर्ण लोकतन्त्र, सुशासनको प्रत्याभूति, जनताप्रति उत्तरदायी सरकार, भ्रष्टाचार मुक्त नगर निर्माण तथा सभ्य र सु-संस्कृत समाज एवम् आफ्नो कर्तव्य प्रति दृढ रहनु यस नगरपालिकाको आदर्शको रूपमारही आएको छ।

नेपालको संविधानमा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तह गरी तीन तहका सरकारको हक, अधिकार र कर्तव्य निर्दिष्ट गरिएका छन् । संविधानले निर्दिष्ट गरेको क्षेत्राधिकार भित्र रही यस नगरपालिकाको आवधिक योजनामा सैनामैना समृद्धिको आधार: उत्पादन, पर्यटन र पूर्वाधार भन्ने दीर्घकालिन सोच तय भएको र सोही सोच समेतलाई आधार मानी यो नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ । राष्ट्रिय लक्ष्य, दीगो विकासको लक्ष्य, संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारले लिएका नीति तथा कार्यक्रमहरू, मध्यमकालिन खर्च संरचना, रणनीतिक योजनाले परिलक्षित गरेका नीतिहरू तथा विभिन्न समयमा नेपाल सरकारले दिएका मार्गदर्शनको परिधिभित्र रही यस गरिमामय सभामा आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

नगरसभा सदस्यज्यूहरू

अब म आ.व. २०८१/०८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१. वाली विरुवाको उत्पादन र उत्पादकत्वमा लागत कम गरी उत्पादनमा बृद्धी ल्याउनको लागि ७५ प्रतिशत अनुदानमा कृषि यन्त्र तथा उपकरणहरू वितरण गरिने तथा ५० प्रतिशत अनुदानमा उन्नत जातका फलफुलका विरुवा वितरण गरिनेछ। वालीहरूमा लाग्ने विभिन्न रोग तथा किरा व्यवस्थापन तथा नियन्त्रण गर्नको लागि किटनाशक, दुशीनाशक विषादी, शूक्ष्म तत्वका साथै हिँउदे तथा वसन्ते तरकारीको बीउ निशुल्क वितरण गरिनेछ। मसला वाली आलुवाली उत्पादन गर्ने कृषकहरूलाई भण्डारण गरेर राख्नको लागि ढुवानी खर्च तथा कोल्ड स्टोरमा राख्नको लागि अनुदानको व्यवस्था गरिने छ।
२. माटो सुधारको लागि ७५ प्रतिशत अनुदानमा मुङ्ग र ढैचाको बीउ वितरण गरिने छ। मह उत्पादन गर्ने व्यावसायिक कृषकहरूलाई उत्पादनको आधारमा अनुदान दिईने छ । साथै कृषक समूहहरूको मागमा आधारित स्थलगत तालिम र विभिन्न वाली लगाउने क्षेत्रफलको आधारमा प्रोत्साहन अनुदान कार्यक्रम संचालन गरिनुका साथै गुणस्तरिय वाली उत्पादनको लागि आई.पी.एम.कृषि पाठशाला संचालन गरिने छ। फलफूल र तरकारी वालीको नर्सरी स्थापना गर्ने कृषकहरूलाई प्लास्टिक टनेल र गुमोज बनाउनको लागि ७५ प्रतिशत अनुदानको कार्यक्रम संचालन गरिने छ। धान खेती प्रति कृषकहरूको उत्साहजनक सहभागिताको लागि धान दिवस कार्यक्रम संचालन गरिने छ । डिजिटल कृषि प्रविधि (जियो कृषि) मार्फत कृषकको ज्ञान, सीपमा वृद्धि विकासका लागि कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
३. सैनामैना नगरपालिका वडा नं. ३ मा निर्माण सम्पन्न भएको शित भण्डारलाई आ.व. ०८१/८२ मा सन्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईने छ ।

४. निर्वाहमुखी कृषि पेशालाई व्यवसायिक कृषि उत्पादन तर्फ रूपान्तरण गर्नका लागि विउ उत्पादक कृषकहरूलाई विउ, मल, कृषि औजार र यन्त्र उपकरणमा अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइने छ ।
५. वास्तविक किसान पहिचान गर्नको लागि किसानहरूको सूचिकरण गरी किसान परिचय पत्र उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिने छ । साथै परिचय पत्रको आधारमा मलखाद लगायत कृषि अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।
६. संघीय सरकारको साझेदारीमा आलु पकेट क्षेत्र कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।
७. सैनामैना नगरपालिकालाई कृषि पर्यटन हवको रूपमा विकास गरिनेछ, यसका लागि फलफुल वगैचा विकास गर्न नदी उकास, सार्वजनिक क्षेत्र र निजी जग्गा लगायत संघ संस्थाका जग्गाहरूमा समेत फलफुलका विरुवा लगाउन कृषि व्यवसायी, आम नागरिक तथा सरोकारवालाहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
८. कृषिको आधार: सिंचाइमा सुधार भन्ने मुल नारा अनुसार कृषि खेती अभिवृद्धि हुने गरी विद्यमान सिंचाइ संरचनाको सुदृढीकरण, सतह तथा भूमिगत सिंचाइ प्रणालीको पुर्नस्थापना तथा मर्मत सम्भार गरिनेछ ।
९. संघीय सरकारको सहयोगमा मुर्गिया हाटबजारमा थप पूर्वाधार निर्माण गरिनेछ ।
१०. पशुपंछीहरूमा लाग्ने सरुवा तथा संक्रामक, आकस्मिक तथा महामारी रोग नियन्त्रणका लागि उपचार सेवाका साथै खोप तथा प्रयोगशाला सञ्चालन गरिनेछ ।

११. स्वच्छ दुध, मासु उत्पादन बढाउन र लागत कम गर्न हरियो घाँसमा आधारित पशुपालनको लागि हिँउदे घाँसको बीउ ७५% अनुदानमा वितरण गरिने छ ।
१२. "उत्पादन साथमा, अनुदान हातमा" भन्ने नाराका साथ दुध र मासु उत्पादन गर्ने कृषकलाई उत्पादनको आधारमा प्रोत्साहन सहयोग उपलब्ध गराइनेछ । साथै पशु नस्ल सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१३. ब्याबसायिक पशुपालक, मत्स्यपालक कृषकको फर्म दर्ता तथा नबिकरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ भने बाँझोपन भएका पशुहरुको उपचारका लागि घुम्ती सेवा प्रदान गरिनेछ ।
१४. सामुदायिक कुकुरहरुको लागि बन्ध्याकरण उपचार तथा खोप कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१५. व्यावसायिक किसानहरु सँगको साझेदारीमा भैसी प्रबर्धन कार्यक्रम संचालन गरिने छ भने संघीय तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा पशु बिमा कार्यक्रम सञ्चालन गरीनेछ ।
१६. नगर क्षेत्रभित्र बर्षौं देखि बसोवास गर्दै आएका भूमिहीन सुकुम्वासी, भूमिहीन दलित र अव्यवस्थित बसोवासीको जग्गा नापजाँच हालसम्म वडा नं. १, २, ३, ४, ७ र ८ को जग्गा नापी कार्य सम्पन्न हुने अवस्थामा रहेकोछ भने वाँकी वडा नं. ५, ६, ९, १० र ११ को नापी कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । नापी कार्यालय सँगको समन्वयमा नगर क्षेत्र भित्रका नक्सा र फिल्ड नमिलेका बिभिन्न स्थानका जग्गाको पुनःनापी गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१७. वर्तमान अवस्थामा सहकारी प्रति देखिएको नकारात्मक धारणालाई चिर्दै नगरभित्र सन्चालित सहकारी संस्थाहरूलाई सहकारीको मुल्य, मान्यता र सिद्धान्तको परिपालना गराउन विद्यमान कानूनलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन संस्थागत विकास तथा अनुशिक्षण कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ । सहकारी अनुगमन नियमनलाई निरन्तरता दिईनेछ । सहकारी संस्थाहरूमा संस्थागत सुशासन, लगानीको सुरक्षा र सदुपयोग गराउदै संस्थाहरूलाई उत्पादन र श्रमको क्षेत्रमा केन्द्रित गराउने नीति लिईनेछ । सहकारीको संख्यात्मक विकास भन्दा गुणात्मक विकास तर्फ ध्यान दिईनेछ यसका लागि सहकारीहरूको क्षमता विकास गर्दै उद्देश्य र कार्य क्षेत्र मिल्ने सहकारीहरूलाई एक आपसमा एकीकरण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

१८. आ.व. २०८१/०८२ देखि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाउन सामुदायिक आयोजनामा सैनामैना नगरपालिकाको लागत साझेदारी कायम गरिनेछ ।

१९. बेरोजगार व्यक्तिहरूको तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण गरी रोजगार सुचना व्यवस्थापन प्रणालीमा बेरोजगारको सूची अद्यावधिक र व्यवस्थित गरिनेछ ।

२०. सैनामैना नगरपालिकाभित्र उपलब्ध रोजगारीका अवसरहरूको पहिचान गरी सोको सूचना प्रवाह गरिनेछ ।

२१. स्थानीय स्तरमा रोजगार रणनीति तयार गरिनेछ, जसबाट स्थानीय जनसंख्या, स्रोत र साधन, सामाजिक, आर्थिक तथा रोजगारीको तथ्यांक विश्लेषण गरिनेछ ।

२२. वैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यक्तिहरूको लागि श्रम स्वीकृत र पुनः श्रम स्वीकृतिको सहजिकरणको लागि प्रभावकारी तरिकाले कार्यान्वयन गरिनेछ र आवश्यक सहयोग पनि गरिनेछ । साथै वैदेशिक रोजगारमा जाने व्यक्तिले नगरपालिकाको रोजगार सेवा केन्द्रमा अनिवार्य सूचिकृत हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२३. स्थानीय स्तरमा रोजगारीको प्रवर्द्धनका लागि सार्वजनिक निर्माण कार्यहरूमा सम्भव भए सम्म श्रममुलक प्रविधिको प्रयोग गरी रोजगारी सिर्जनामा जोड दिइनेछ ।
२४. वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका व्यक्तिहरूलाई सामाजिक तथा आर्थिक रूपमा सक्षम बनाउनका लागि कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ तथा मनोसामाजिक परामर्शका कक्षाहरू संचालन गरिनेछ ।
२५. वैदेशिक रोजगारीमा गएर अङ्गभङ्ग तथा मुत्यु भएका परिवारको लागि वैदेशिक रोजगार बोर्डबाट प्राप्त गर्ने आर्थिक सहायतामा सहजिकरण गरिनेछ ।
२६. सैनामैना नगरपालिकामा सुचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई निजि क्षेत्रहरूमा काम गर्नको लागि सरोकालवाला तथा रोजगारदाताहरू सँग समन्वय तथा सहजिकरण गरिनेछ ।
२७. रोजगार सेवाकेन्द्र मार्फत पासपोर्ट र राष्ट्रिय परिचयपत्रको निशुल्क रूपमा अनलाईन फाराम भर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
२८. नागरिकको आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा पहुँच सुनिश्चितताको लागि सैनामैना वडा नं ४ मा निर्माण सम्पन्न भएको १५ शैय्याको नगर

अस्पताललाई संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र नगरपालिकाको समन्वयमा संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२९. घरमा हुने सुत्केरीलाई शुन्य अवस्थामा ल्याउनका लागि परोहा स्वास्थ्य चौकीमा रहेको २४ घण्टे बर्थिंग सेन्टरलाई व्यवस्थित बनाउदै लगिनेछ साथै दुधराक्ष स्वास्थ्य चौकी र सालझन्डी स्वास्थ्य चौकीमा बर्थिंग सेन्टर संचालनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३०. "कोख देखि शोक सम्म नगर सरकार" भन्ने नीतिलाई अवलम्बन गर्दै स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुनलाई प्रोत्साहन गर्न तथा सुत्केरी र नवजात शिशु स्वास्थ्य, पोषण र सरसफाई प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३१. नसर्ने रोग तथा मानसिक स्वास्थ्य समस्याको बढ्दो दरलाई रोकथाम गर्नको लागि समुदायमा जनचेतनामुलक कार्यक्रम गर्ने र ४० वर्ष माथिका नागरिकमा किड्नीको समस्या समयमा पहिचान गर्नको लागि स्क्रिनिंग कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ । साथै पाठेघरको मुखको क्यान्सरको नियमित स्क्रिनिंग गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
३२. ७० वर्ष माथिका ज्येष्ठ नागरिक,अपांगता भएका व्यक्ति, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, अति गरिव तथा विपन्न नागरिकहरूलाई रुपन्देही जिल्लाभिन्नका स्वास्थ्य संस्थामा जानको लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवालाई निरन्तरता दिइनेछ।
३३. सैनामैना ११ वनकट्टीमा प्रस्तावित ट्रमा सेन्टर निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाउन संघीय सरकारसँग विशेष पहल गरिनेछ ।

३४. थारु समुदायमा मात्र हुने वंशाणुगत रोग सिकलसेल एनिमिया तथा थालासेमियाको समयमै पहिचान गर्नको लागि स्क्रिनिंग तथा जनचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
३५. जनावरको टोकाइबाट लाग्ने रेविज रोगको रोकथामका लागि पर्रोहा स्वास्थ्य चौकीमा संचालित एन्टी रेविज भ्याक्सिन लगाउने कार्यलाई थप व्यवस्थित बनाउँदै निरन्तरता दिइनेछ ।
३६. स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको आउट अफ पकेट एक्सपेन्डिचर (Out of Pocket Expenditure) लाई कम गर्न स्वास्थ्य विमामा दर्ता नभएका जेष्ठ नागरिक लगाएतका सबै नगरवासीलाई स्वास्थ्य विमाको पहुँचमा ल्याउन आवश्यक नीतिको अवलम्बन गरिनेछ। साथै सबै महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरुको निःशुल्क स्वास्थ्य विमा गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिई स्वास्थ्य विमा सम्बन्धी सेवा सैनामैना नगर अस्पतालबाट समेत प्रदान गरिनेछ ।
३७. क्षयरोग र कुष्ठरोगका विरामीलाई समयमै पहिचान गरी उपचारको दायरामा ल्याउनको लागि स्क्रिनिंग शिविरहरु संचालन गरिनेछ र नगरपालिकालाई कुष्ठरोग र क्षयरोगमुक्त पालिका बनाउँदै लगिनेछ ।
३८. किशोरीहरुमा हुने रक्तअल्पता कम गर्नको लागि साप्ताहिक आइरन, फोलिक एसिड खुवाउने कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ साथै सबै किशोरीको रक्तअल्पता परिक्षण गर्ने प्रवन्ध मिलाइनेछ।
३९. स्वास्थ्य सम्बन्धी तथ्यांक व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित र गुणस्तरीय बनाइ तथ्यपरक योजना तर्जुमा गरी सो को आधारमा तथ्यांक व्यवस्थापनलाई डिजिटलाइज गर्दै लगिनेछ ।

४०. मातृ तथा नवजात शिशुको स्वास्थ्य सुधारका लागि महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविकाले पुर्याएको योगदानको उच्च मुल्यांकन गरी प्रोत्साहन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४१. नेपाल सरकारले तोकेका मृगौला, क्यान्सर, मुटुरोग लगायतका घातक रोगहरूको सहज उपचारका लागि आवश्यक सहयोगको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४२. प्रजनन स्वास्थ्य तथा सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरी प्रजनन उमेरका किशोरी तथा महिलाहरूको लागि जनचेतना अभिवृद्धि गरिनेछ ।
४३. संघीय सरकारको सहयोगमा सैनामैना नगरपालिकाको वडा नं ११ मा सालझण्डी स्वास्थ्य चौकीको नयाँ भवन निर्माण गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिनेछ भने वडा नं १ र ७ मा निर्माणाधिन अधुरो रहेका आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
४४. प्राकृतिक विधिबाट दीर्घ रोगीहरूको उपचारमा सहयोग पुर्याउन सैनामैना १ बनकट्टामा निर्मित पदमपाणि योग तथा प्राकृतिक चिकित्सालय र वडा नं ८ मा रहेको नागरिक आरोग्य केन्द्र सञ्चालनमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
४५. प्रारम्भिक बालबिकास देखि कक्षा ५ सम्मका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा तयार गरिएको स्वास्थ्य वर्धक दिवा खाजा खाने व्यवस्थालाई थप व्यवस्थित तथा प्रभावकारी बनाईनेछ ।
४६. सामुदायिक विद्यालयका कर्मचारी तथा बालबिकासका सहजकर्तालाई प्रोत्साहन गरिनुका साथै बालमैत्री सिकाई सम्बन्धमा आवश्यक

तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ। विद्यार्थीको मूल्यांकनलाई विश्वसनीय बनाइ शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न आधारभूत तहको नगरस्तरीय परीक्षालाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

४७. अनौपचारिक महिला विद्यालय, सामुदायिक सिकाई केन्द्र, सुस्त मनस्थिति बालविद्या मन्दिर तथा धार्मिक विद्यालय सन्चालनमा प्रोत्साहन गरिनेछ ।

४८. सैनामैना नगर भित्रका विद्यालयहरूका आवश्यकता र मागमा आधारित रही शिक्षक, विद्यार्थी, विद्यालय व्यवस्थापन समिति र सरोकारवालाहरूको क्षमता अभिवृद्धिका साथै विद्यार्थीहरूको चौतर्फी विकासमा सहयोग गर्न सैनामैना सिकाई चौतारी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । विद्यार्थीहरूलाई किताबी ज्ञानको अलावा अन्य व्यावहारिक ज्ञान दिलाउन क्रेडिट आवर (Credit Hour) मा फरक नपर्ने गरी प्रत्येक शुक्रबारको दिनलाई बुक फ्री डे (Book Free Day) घोषणा गरी विद्यार्थीको प्रतिभा प्रस्फुटन गर्न सिकाई चौतारी कार्यक्रम मार्फत प्रोत्साहन गरिनेछ ।

४९. सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत सबै छात्राहरूलाई आवश्यक पर्ने सेनेटरी प्याड निःशुल्क रूपमा उपलब्ध गराइनेछ । साथै छात्रा, दलित तथा अपाङ्ग विद्यार्थीलाई दिइदै आएको छात्रवृत्तीलाई निरन्तरता दिइनेछ । संस्थागत विद्यालयहरूमा अध्ययनरत छात्राहरूलाई समेत सेनेटरी प्याड उपलब्ध गराउन आवश्यक पहल एवं व्यवस्था मिलाइनेछ ।

५०. नगर भित्रका विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्नका लागि नगरस्तरमा विद्यालय गुणस्तर मापदण्ड बनाई लागु गरिनेछ भने नगरभित्रको शैक्षिक विकासका लागि नगर शिक्षा योजना निर्माण गरी लागु गरिनेछ ।

५१. आधारभूत तहको स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी नगरभित्रका सम्पूर्ण विद्यालयमा अनिवार्य रूपमा लागु गरिनेछ ।
५२. बालबालिकाहरुको सिकाइ अभिवृद्धि गरी शैक्षिक गुणस्तर सुदृढिकरण गर्न विद्यालयहरुमा विज्ञान प्रयोगशाला, पुस्तकालय तथा सूचना प्रविधिको पूर्वाधार लगायतका सुविधाहरुको विकास गरिनेछ । प्राविधिक धार सञ्चालन भएका विद्यालयहरुलाई थप प्रोत्साहित गरिनेछ ।
५३. नगरमा पछाडि परेका समुदायका छोरीहरुको उत्थानको लागि छोरी शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५४. बालबालिको सर्वाङ्गिक विकास गर्नको लागि नगर प्रमुखसँग बालबालिका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
५५. संघीय सरकारसँगको साझेदारीमा नगर भित्रका विभिन्न सामुदायिक विद्यालयहरुका अधुरो रहेका भवन तथा संरचनाहरुलाई निर्माण सम्पन्न गर्न प्राथमिकता दिइनेछ । भने सैनामैनामा सञ्चालित दुइवटा क्याम्पसको पूर्वाधार तथा शैक्षिक विकासको लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ
५६. संघीय तथा प्रदेश सरकारको सहयोगमा नमुना विद्यालय तथा विशेष विद्यालयहरुमा स्वीकृत गुरुयोजना अनुरूप पूर्वाधार निर्माण तथा अन्य शैक्षिक विकासका कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
५७. शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्नका लागि सामयिक रूपमा प्रधानाध्यापक र विद्यालय व्यवस्थापन समितिसँग अन्तरक्रिया गरिनेछ भने सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न विद्यालयका प्रधानाध्यापक, शिक्षक र कर्मचारी बीच कार्यसम्पादन करार गरिनेछ । त्यसै गरी

- सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको संख्या समेतलाई मध्यनजर गरी शिक्षकहरूको दरबन्दी मिलान गर्ने गरी नीतिगत व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५८. सैनामैना नगरपालिकामा सञ्चालित संस्थागत विद्यालयहरूले लगाई आएको शूलकलाई एकरूपता कायम गर्न मापदण्डको आधारमा विद्यालयहरूको वर्गिकरण गरी प्रचलित कानून बमोजिम शूलक निर्धारण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै संस्थागत विद्यालयबाट दिइने जेहेन्दार तथा विपन्न छात्रवृत्ती प्रदान गर्दा नगरपालिकाको सिफारिसमा उपलब्ध गराउने गरी नीतिगत व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५९. स्वास्थ्यका लागि खेलकूद राष्ट्रका लागि खेलकूद अभियानलाई सार्थक बनाउन नगरस्तरीय खेलकूद समिति मार्फत नगर भित्र सबै किसिमका खेल विधाहरूलाई संचालनमा ल्याइनेछ । लागत साझेदारीमा नगर स्तरीय फुटबल, भलिबल र ब्याडमिन्टन खेल सञ्चालन गरिनेछ । साथै नगर भित्रका युवाहरूलाई खेलमा प्रोत्साहन गरिनेछ ।
६०. नगरभित्र शैक्षिक क्रियाकलापमा एकरूपता कायम गर्न शैक्षिक क्यालेन्डर निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ साथै वर्षका उत्कृष्ट सिकाइ गर्ने विद्यालय र उत्कृष्ट शिक्षकलाई सम्मान गरिनेछ ।
६१. सामाजिक न्याय र समताका लागि सकारात्मक विभेदको नीति अनुरूप हाल सञ्चालन गरिदै आएको क्षमता विकास तथा स्वरोजगार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६२. विधवा तथा एकल महिला, द्वन्द्वपीडित तथा हिंसापीडित महिला, बेरोजगार तथा अति पिछडिएका व्यक्ति र विपन्न समुदायका महिलालाई लक्षित गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

६३. यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यकहरूलाई समुदाय स्तरमा स्थापित गर्न र आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्न गराउन नियमित कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६४. लक्षित वर्गका महिलाहरूको मूलप्रवाहीकरण, समावेशीकरण तथा सशक्तीकरणका लागि उनीहरूको सीप तथा क्षमता विकास गरी रोजगारमुलक तालिमलाई निरन्तरता दिईनेछ । यस्ता कार्यहरूलाई थप प्रभावकारी बनाउदै नगरपालिकाले गरेका असल अभ्यास बारे पत्रकार महिलाहरूलाई खोजमुलक समाचार लेखनमा प्रोत्साहन गरिनेछ भने लैङ्गिक हिंसा, मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार बिरुद्धका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६५. नगरपालिकालाई बालमैत्री बनाउन वालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
६६. अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण कार्यलाई थप ब्यवस्थित गर्दै लगिनेछ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको क्षमता विकास तथा उनीहरूलाई उपलब्ध गराइने व्यवसायिक तालिमलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै अपाङ्ग वर्गका अति बिपन्न ब्यवसायीलाई व्यवसाय प्रबर्धनमा थप टेवा पुर्याउन उपकरणको ब्यवस्था मिलाइनेछ भने अपाङ्गता भएका ब्याक्तिहरूलाई अपाङ्गताको प्रकृतिको आधारमा सहायक सामाग्रीको ब्यवस्था मिलाइने छ ।
६७. शारीरिक अपाङ्गता तर्फ हात खुट्टा गुमाएका १८ वर्ष मुनिका बालबालिकाको लागि स्वास्थ्य परीक्षण तथा कृत्रिम हात खुट्टा राख्नको लागि अपाङ्ग बाल अस्पताल काभ्रे बनेपासंग समन्वय गरिनेछ ।

६८. ज्येष्ठ नागरिक सम्मान तथा सहभागीताको लागि वडा तथा नगर स्तरीय समिति गठन तथा परिचालन गरिने छ ।
६९. महिला शान्ति र सुरक्षा सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघ, सुरक्षा परिषद प्रस्ताव नं.१३२५ र १८२० को कार्यान्वयन सम्बन्धी दोस्रो राष्ट्रिय कार्ययोजना बमोजिम कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण (लै.स.सा.स.) परीक्षणको ब्यवस्था मिलाइने छ ।
७०. अपाङ्गता दिवस, लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान तथा अन्तराष्ट्रिय श्रमिक महिला दिवसका साथै विभिन्न दिवसीय कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
७१. समाजमा रहेको जातीय छुवाछुत प्रथालाई उन्मुलन गराउन जातिय विभेद तथा छुवाछुत विरुद्धको दिवस तथा छुवाछुत बिरुद्धका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै दलित समुदायलाई सामाजिक आर्थिक रुपमा सशक्त बनाउन सिपमुलक तथा आय आर्जनका कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
७२. महिलाहरुलाई उद्यम र सीपको माध्यमबाट सशक्तिकरण गरी उद्यमी बनाई रोजगारी तथा स्वरोजगार सृजना गरी गरिवी निवारणमा सहयोग पुर्याउन सञ्चालित महिला संग उप प्रमुख कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
७३. महिलाहरुद्वारा उत्पादन गरिएका वस्तुहरुको बजारीकरणको लागि कोसेली घर निर्माण तथा ब्यवस्थापनको प्रवन्ध मिलाइने छ ।

७४. सामाजिक परिचालनको माध्यमबाट गरिबी न्युनिकरण गर्ने उद्देश्यले सैनामैना नगरपालिकामा सञ्चालित स्थानीय विकास कोष कार्यक्रम अन्तरगत सकारात्मक विभेद नीति अबलम्बन गरी “संगठन, बचत र सीप” विकासको माध्यमबाट समुदायमा रहेका दलित, जनजाति, आदिवासी, विपन्न, पिछ्छडिएका बर्ग तथा अन्य व्यक्तिहरूलाई लक्षित गरी सामाजिक, आर्थिक शसक्तिकरणको लागि चेतनामुलक, क्षमतामुलक र सीपमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
७५. ऋणपूँजी लगानीको माध्यमबाट सामुदायिक संस्थाका सदस्यहरूलाई विभिन्न आयमुलक व्यवसाय सञ्चालन गरी स्वावलम्बी र आत्मनिर्भर बन्न प्रेरित गरिनेछ । साथै वडा न. १० र ११ का बाँकी क्षेत्रमा सामुदायिक संस्था गठन तथा परिचालन गरिनेछ ।
७६. नगरको पूर्वाधार विकासमा संघ, प्रदेश र नगरपालिका बीच अन्तर तह र सो अन्तरगतका निकायहरूसंग समन्वय गरिनेछ । सडक पूर्वाधारलाई गुणस्तरीय र सुरक्षित बनाइ ग्रामिण आदिवासी समुदाय, प्रशासनिक, पर्यटकीय र आर्थिक केन्द्रलाई सडक सञ्जालले जोडिनेछ ।
७७. अधुरा योजना तथा मर्मत सम्भार नभइ सञ्चालन हुन नसकेका पूर्वाधार संरचनाहरूमा गरिएको लगानीको प्रतिफल नहुने र लगानी समेत हास हुने भएकोले अधुरा तथा निर्मित सम्पत्ति सरक्षण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
७८. नगर भित्रका मुख्य सडकहरू मुर्गिया-लुम्बिनी सडक, कलौनी- लुम्बिनी सडक, सैनामैना चक्रपथ, सैनामैना मेजर सडक, सालझण्डी-ढोरपाटन सडक, रानिवगिया-वोलवम सडकजस्ता ठूला तथा महत्वपूर्ण सडकहरूमा वातावरणीय सुन्दरताका निम्ति सुगन्धित सदावहार फुल्ने विरुवा रोपी ग्रीनबेल्ट निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

७९. विस्तारै घट्टै गएको भूमिगत पानीको सतह पुनर्भरण गरी माथि ल्याउन तथा पर्यावरण संरक्षण गर्न एक वडा एक पोखरी निर्माण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ । ऐतिहासिक महत्वका कुवाहरूको संरक्षण तथा पोखरीको समेत विस्तार गर्दै सिंचाइलाई समेत टेवा पुग्ने गरी पर्यटकीय प्रवर्धन गरिनेछ ।
८०. नगर क्षेत्र भित्र रहेका ऐतिहासिक, धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरूको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्दै पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न संघीय सरकार र नगरपालिकाको सहकार्यमा पर्रोहा पर्मेश्वर बोलबम धामको मुल मन्दिर र सतल निर्माण सम्पन्न भईसकेकोले मन्दिरको गुरुयोजनाले लक्षित गरे अनुसारका थप पुर्वाधार निर्माण कार्य गरी पर्यटकीय धार्मिक स्थलको रूपमा विकास गरिनेछ । विभिन्न जातजातिहरूको कला, संस्कृति, भेषभुषा संरक्षण गर्न विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ । सैनामैना ५ मा निर्मित कोटियाथान तथा थारू संग्राहालय निर्माणका लागि संघ र प्रदेश सरकारसंग विशेष पहल गरिनेछ ।
८१. संघ प्रदेश र नगरपालिकाको सहकार्यमावाड नं २ को बोलबम पार्क, वडा नं ६ को मलमला पार्कलाई हिलस्टेसन बनाइ पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा बिकास गरिनेछ । आन्तरिक पर्यटन प्रवर्धनको निम्ति विभिन्न वडामा सुन्दर हरियाली पार्क निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
८२. एसियाली विकास बैंकको सहयोगमा संघीय सरकारको अनुदान, नगर बिकास कोषको ऋण सहयोग र नगरपालिकाको साझेदारीमा नगरको गौरव योजनाको रूपमा रहेको सैनामैना चक्रपथको सालझण्डी सडकखण्ड निर्माणको लागि लागत अनुमान तथा बोलपत्र सम्बन्धी कागजात स्वीकृत भई सकेकोले बोलपत्र आव्हान गरी निर्माण कार्यको

शुरुवात गरिनेछ भने सैनामैना चक्रपथको वडा नं १ र २ को बाँकी खण्ड तत्काल निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न संघीय सरकार सँग विशेष पहल गरिनेछ ।

८३. "उज्यालो शहर: सैनामैनावासीको रहर" भन्ने अवधारणा अनुरूप नगरपालिका अन्तरगतका मुख्य तथा सहायक मार्गहरूमा नेपाल विधुत प्राधिकरण संगको सहलगानीमा रातको समयमा आवतजावतमा सहजता ल्याउन, अप्रिय घटना नियन्त्रण गर्न र शहरी सौन्दर्यता समेत अभिवृद्धि गर्न स्मार्ट सडक वृत्ती जडान गरिनेछ ।
८४. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको एकल वा सहलगानीमा संचालन गरिने वार्षिक योजनामा संघ र प्रदेशबाट स्रोत सुनिश्चितता भएमा मात्र सम्झौताको म्याद थप गरिनेछ ।
८५. संघ, प्रदेश र नगरपालिकाको सहलगानीमा आवधिक योजनाले परिलक्षित गरेका ठूला तथा महत्वपूर्ण आयोजनाहरूमा बजेटको सुनिश्चित गरी निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
८६. विकेन्द्रिकरणको सिद्धान्त अनुरूप वडा स्तरबाट खर्च गर्ने गरी वडावासीलाई सम्बोधन गर्न वडामा दिईने पूजिगत अनुदानलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
८७. स्वस्थ नागरिक, स्वस्थ नगर भन्ने नीतिलाई अंगिकार गरी एक वडा एक खुला व्यायमशाला निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
८८. सैनामैना क्षेत्र भित्र पर्ने ऐतिहासिक तथा पुरातात्वीक महत्व बोकेको खुला संग्राहालयलाई विश्व सामु चिनाउन र पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न विशेष

नीति लिईनेछ । साथै सैनामैना क्षेत्रलाई बुद्ध सर्किट मार्फत लुम्बिनी बिकास कोषसंग जोड्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

८९. आदिवासी थारु सामुदायको पहिचान,सँस्कृती र सँस्कारलाई समेत असर नपर्ने गरी थारु गाउँमा रहेका सडकको दायाँवायाँ नाली र सडक बत्ती सहित टायल विछ्याउने कार्य मार्फत वातावरणमैत्री उज्यालो नमूना गाउँ कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई थप क्षेत्रमा समेत विस्तार गरिनेछ ।
९०. वडा नं. १ मा प्रदेशस्तरको ज्येष्ठ नागरिक ग्राम निर्माण गर्न संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकार संग पहल गरिनेछ ।
९१. प्रदेश सरकारको सहयोगमा वडा नं. ९ मा निर्माण भई रहेको यात्रु प्रतिक्शालय, चार्जिङ्ग स्टेशन सहितको रिफ्रेस सेन्टरलाई सिघ्र सञ्चालनमा ल्याउन विशेष पहल गरिनेछ ।
९२. संघ, प्रदेश र नगरपालिकाको साझेदारीमा निर्माणाधिन औधोगिक ग्राम, गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट रङ्गशाला, मुर्गियास्थित राष्ट्रिय फुटवल रङ्गशाला, बोलवम क्षेत्र विकास परियोजना, वडा कार्यालय र आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र भवनजस्ता बहुवर्षिय योजनाहरुको निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनुको साथै भवन निर्माण भएका वडा कार्यालयहरुको थप पूर्वाधार निर्माणमा प्राथमिकता दिइनेछ ।
९३. स्थानीय बिकासमा उपभोक्ताहरुको अपनत्व हुने गरी ५०/५० प्रतिशतको लागत साझेदारीमा मागमा आधारित पूर्वाधार निर्माण गरिने कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।

९४. धार्मिक परम्परा अनुसार काज किरिया गर्ने स्थान नभएका र घर बहालमा बसोबास गर्ने व्यक्तिहरुलाई लक्षित गरी वडा नं. ४ मा निर्माणधिन सामाजिक संस्कार भवन निर्माण सम्पन्न गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ । साथै अन्य वडामा समेत सामाजिक संस्कार भवन निर्माण कार्यलाई क्रमश अगाडि वढाइनेछ ।
९५. प्रदेश सरकारको सहयोग र समन्वयमा वडा नं. ३ पूर्वी गंगानगर पुल, वडा नं. ४ कुस्माको पुल, वडा नं. ६ इंगुरिया पुल, र वडा नं. १० चक्रपथमा रहेको वेम्टेनीको पुल निर्माण कार्य सम्पन्न गरी आवतजातलाई सुचारु गरिनेछ ।
९६. सैनामैना ३ लामिरह बाँध निर्माण कार्यको व्यवस्था मिलाउन संघीय सरकारसँग विशेष पहल गरिने छ ।
९७. स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई थप प्रभावकारी बनाउन विपद् न्यूनीकरणको लागि पूर्व तयारीमा जुटौं भन्ने अभियानलाई सफल बनाउन नगर तथा वडा स्तरीय समिति समेत गठन भईसकेकोले समितिमा आवद्ध सदस्यहरुलाई आवश्यक अभिमुखीकरण तथा तालिम प्रदान गरी तदारुसाका साथ अगाडि बढाइनेछ र विपद प्रतिकार्यमा तालिम प्राप्त स्वयंसेवकहरुबाट गठित विभिन्न कार्य प्रकृति अनुसारका आपतकालीन उद्धार टोलीलाई परिचालन गरिनुको साथै आवश्यकता अनुसार स्वयंसेवकहरुको संख्या वृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
९८. नगर क्षेत्र भित्र आई पर्ने नदी कटान, डुवान र पहिरो जस्ता प्रमुख विपद जन्य घटनाहरुको जोखीम व्यवस्थापन गर्न पुर्व तयारी एवं प्रतिकार्य योजनाहरु सञ्चालन गरिनेछ । संघ तथा प्रदेश सरकारको सहकार्यमा वन डढेलो, बाढी, सुख्खा खडेरी न्यूनीकरण र जल पुर्नभरण गर्न चूरे क्षेत्र तथा सामुदायिक वनमा पोखरी निर्माण गरिनेछ । साथै

नगरक्षेत्र भएर वहने नदीहरुको कटान नियन्त्रण गर्न संघीय तथा प्रदेश सरकारसंग विषेश पहल गरिनेछ ।

९९. घरबाट निस्कने फोहोर पानीको उचित व्यवस्थापन गर्न घरधनी आफैले सोस्ता निर्माण गर्ने र वर्षादको पानी पुनर्भरणका निम्ति घरहरुमा सोकपिट वा रेनवाटर हाभेष्टिङ्ग (Rainwater Harvesting) अनिवार्य कार्यान्वयन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१००. नगरपालिका र नेपाल रेडक्रस सोसाईटीको सहलगानीमा SUPER परियोजना मार्फत सञ्चालन भईरहेका जलवायु परिवर्तन उत्थानशील सहितको विपद् पूर्व तयारी जोखिम आँकलन, जोखिम पूर्व चेतावनी, विपद् प्रतिकार्यको तयारी तथा विपद् न्यूनीकरण र पुनर्लाभिका क्रियाकलापहरुलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१०१. नगर विपद् प्रतिकार्य तथा जलवायु उत्थानशील योजना अनुसार नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, टोल विकास संस्था, स्थानीय क्लव र रेडक्रससंग समन्वय र सहकार्यमा विपद् न्यूनीकरण एवं व्यवस्थापनको प्रक्रियालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
१०२. जलवायु परिवर्तनले विश्वलाई नै चुनौति दिइरहेको वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा जलवायु परिवर्तनलाई तल्लो तहबाट नै सामना गर्ने खालका गतिविधिहरुलाई प्रोत्साहन गर्न सार्वजनिक तथा निजी वन व्यवस्थापनको योजना अनुरूप जलवायु अनुकूलित विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरीनेछ ।
१०३. संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, नगरपालिका र सामुदायिक वनको सहकार्यमा नदी उकास बाँझो रहेका सार्वजनिक जग्गा र चूरे क्षेत्रको

संरक्षण तथा संवर्धन गर्न वृक्षारोपण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१०४. समृद्धिका लागि वन परियोजना अन्तरगत निजी तथा सार्वजनिक जग्गामा कृषि वन प्रणालीमा आधारित वृक्षारोपण गरी जल तथा माटो संरक्षणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

१०५. राष्ट्रिय राजनीतिमा अमुल्य योगदान पुर्याउनु भएका स्व. विपि कोईराला र स्व. पुष्पलाल श्रेष्ठको स्मृति दिवसको अवसरमा तारवार सहितको वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई निरन्तर रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।

१०६. आगलागिबाट हुने जनधनको क्षतिलाई समयमै नियन्त्रण गर्न चार पालिकाको संयुक्त प्रयास र आर्थिक सहयोगमा गठित अन्तर स्थानीय तह विपद् व्यवस्थापन तथा वारुणयन्त्र सञ्चालन समितिको कोषमा योगदान रकम विनियोजन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१०७. वन कार्यालयसँग आवश्यक समन्वय गरी छाडा चौपाया नियन्त्रणको लागि सैनामैना १० मा निर्माणाधिन छाडा चौपाय व्यवस्थापन केन्द्र निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१०८. नगरपालिका अन्तरगत रहेका सामुदायिक वनको कार्ययोजना नगरपालिकाबाट स्वीकृत गराइ लागु गर्ने अनिवार्य व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१०९. अल्पकालीन रूपमा सैनामैना ९ पिपलडाडामा व्यवस्थापन गर्दै आइरहेको फोहरमैलालाई दीर्घकालिन रूपमा व्यवस्थापन गर्नको लागि सैनामैना नगरपालिका वडा नं. १० स्थित एकला पहाडमा सैनामैना नगरपालिका, बुटवल उपमहानगरपालिका र कञ्चन गाउँपालिकाको

सहकार्यमा अन्तर स्थानीयतह संयुक्त फोहारमैला प्रशोधन केन्द्र निर्माण गर्न जग्गाको भोगाधिकार लिइ संघीय सरकार, प्रदेश सरकार अन्तर स्थानीय तहको सहलगानीमा निर्माण कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडी वढाइनेछ। साथै जग्गाको भोगाधिकार लिन वन मन्त्रालय र नेपाल सरकारसँग विशेष पहल गरिनेछ ।

११०. संघीय र प्रदेश सरकारको समन्वयमा सम्पूर्ण नगरवासीलाई सफा, स्वच्छ र गुणस्तरीय खानेपानी उपलब्ध गराउन पाइप लाईन विस्तार र ओभरहेड टयाँडकी निर्माणको कार्यलाई नियमित रूपमा अगाडि वढाउदै एक घर एक धाराको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

१११. खानेपानी सरसफाई उपभोक्ता संस्थाले लिदै आएको धारा जडान तथा पानी उपभोग शुल्कलाई नगर क्षेत्रभित्र एकरूपता कायम गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईने छ ।

११२. आ-आफ्नो टोलमा सरसफाई गर्न टोल विकास संस्थालाई परिचालन गरी नगरपालिका भित्रका खानेपानी तथा सरसफाई संस्थाहरुको सहयोगमा सरसफाइ अभियान सन्चालन गरी नगरपालिकालाई पूर्ण सरसफाई युक्त नगरपालिकाको रूपमा विकास गरिनेछ ।

११३. सहरी सौन्दर्य प्रवर्द्धनको लागि राष्ट्रिय र नगर स्तरीय भवन संहिताको पूर्ण रूपमा पालना गरी संरचना निर्माणको व्यवस्था मिलाईनेछ। भवन निर्माण गर्दा एक घर दुइ बिरुवाको अवधारणालाई नक्सा पास प्रकृत्या संग आवद्ध गरी लागु गरिनेछ ।

११४. सिकर्मी र डकर्मीहरुलाई भवन निर्माण प्रविधि र भवन संहिता सम्बन्धी तालिम दिई दक्ष बनाईनुका साथै उनीहरुलाई सुरक्षा उपकरणहरुको प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । भवन मापदण्ड र भवन

आंचार संहिताका साथै घर नक्सापास सम्बन्धि चेतना जगाउने उद्देश्यले जनप्रतिनिधि र टोल बिकास संस्थालाई आवश्यक अभिमुखिकरण गरिनेछ ।

११५. भू-उपयोग योजनालाई पूर्णता दिइ भू-उपयोग योजनाले निर्दिष्ट गरेका स्थान बाहेक जथाभावी घर निर्माणलाई निरुत्साहित गरिने र भवन संहिताको पूर्णपालना गरी भूकम्प प्रतिरोधी घर /भवन निर्माण गर्न प्रोत्साहित गरिनुका साथै भवन निर्माण मापदण्डलाई समय अनुकूल परिमार्जन गरिनेछ ।

११६. Planning Permit नलिईकन जग्गा तथा घडेरी विकास गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ भने नगर भित्र नयाँ बाटो खोल्दा नगरपालिकाबाट अनुमति लिई न्यूनतम मापदण्ड पुरा गरेर मात्र बाटो खोल्न पाइने व्यवस्था अनिवार्य गरिनेछ ।

११७. घर तथा भवन निर्माण गर्दा सडकमा निर्माण सामग्री राख्ने, सडकमा चौपाया बाँधेर राख्ने जस्ता सडक यातायातमा व्यवधान पुर्याउने कार्यलाई निरुत्साहित गरी सडक आवागमनमा सहजता ल्याइनेछ ।

११८. घर नक्सा डिजिटाइजेसन कार्यलाई निरन्तरता दिईनुको साथै घर नक्सा पास प्रकृत्यालाई व्यवस्थित तथा थप प्रभावकारी बनाउन EBPS(Electronic Building Permit System) लाई पुर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

११९. दर्ता नभएका जग्गामा बनेका घरहरूलाई समेत घर नक्सा प्रणालीमा आवद्ध गर्न त्यस्ता प्रकृतिका घरहरूको नक्साङ्कन गरी अभिलेख राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१२०. वार्षिक वजेटसंग मध्यमकालिन खर्च संरचनालाई आवद्ध गरी संस्थागत गर्ने कार्यलाई बस्तुनिष्ठ र थप प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ । सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाउन क्षमता विकास योजना बमोजिम जन प्रतिनिधि तथा कर्मचारीको क्षमता विकास गरिनेछ । आर्थिक वर्ष २०७९/८० देखि २०८३/८४ सम्म कार्यन्वयनमा आएको प्रथम आवधिक विकास योजनाले परिलक्षित गरेको समृद्ध सैनामैना सुखी सैनामैनावासी भन्ने उद्देश्यका लागि उत्पादन, पर्यटन र पुर्वाधारलाई मुख्य संवाहकका रूपमा अंगिकार गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१२१. नगरपालिकाबाट गरिने खरिद प्रकृत्यालाई थप पारदर्शी तथा व्यवस्थित गरिनेछ । सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालय मार्फत संचालन रहेको विधुतिय खरिद प्रणालीलाई क्रमश अनिवार्य बनाउदै लगिनेछ ।
१२२. नगरपालिकाको सेवा प्रवाहलाई विकेन्द्रित गरी वडा तह सम्म पुर्न्याउने लक्ष अनुरूप सबै वडा कार्यालयहरू निर्माण सम्पन्न भईसकेकोले वडा कार्यालयलाई चाहिने आधारभूत सुविधा पुरा गरी आफ्नै भवनबाट सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१२३. नगर तथा वडा कार्यालयहरूमा आवश्यक फर्निचर तथा कम्प्युटर प्रिन्टरको व्यवस्था मिलाई प्रविधिमैत्री कार्यालय निर्माण गरिनेछ ।
१२४. नगरभित्र हुने गतिविधिलाई जनता समक्ष पुर्न्याउन सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण र योजनागत रूपमा सार्वजनिक परीक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ र शाखागत तथा वडागत रूपमा नागरिक बडापत्रको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१२५. नगरपालिकाका गतिविधिहरू नागरिक सम्म पुर्याउन स्थानीय रेडियो तथा टेलिभिजन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१२६. सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई थप पारदर्शी र प्रभावकारी तथा प्रविधिमैत्री बनाउन लाभग्राहीहरूलाई राष्ट्रिय परिचयपत्रसँग आबद्ध गरी वायोमेट्रिक प्रणाली मार्फत दर्ता तथा नवीकरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१२७. अनलाइन मार्फत सञ्चालन गरिएको व्यक्तिगत घटना दर्तालाई थप प्रभावकारी बनाउन जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको क्षमता विकास गरिनेछ ।
१२८. सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्तालाई प्रभावकारी बनाउन विभिन्न अभियान तथा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । ८० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरिक र अशक्त व्यक्तिहरूलाई घरमै भत्ता वितरण गर्न सेवा प्रदायक बैंक सँग समन्वय गरिनेछ ।
१२९. नगरबाट सञ्चालन गरिने योजना तथा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउन सुत्रको माध्यमबाट योजना सम्झौता तथा भुक्तानी हुने गरी आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
१३०. राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्न र कर प्रणालीलाई थप व्यवस्थित बनाउन नगर क्षेत्रभित्र लिइने सबै प्रकारका करहरूलाई स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (SUTRA) मा आबद्धता गरी राजस्व संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । राजस्व असुली प्रकृत्यालाई छिटो छरितो तथा थप प्रभावकारी र सहज बनाउन घरबाटै राजस्व तिर्न मिल्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१३१. नगरवासीको आर्थिक जीवनमा असर नपर्ने गरी करका दरहरूमा समयानुकुल परिमार्जन गरिनेछ ।
१३२. सैनामैना नगर क्षेत्रभित्र कर तिर्ने दायित्व भएका करदाताहरू मध्ये सबै भन्दा वढी कर तिर्ने करदातालाई सम्मान गरिनेछ ।
१३३. सार्वजनिक जवाफदेहिता कायम गर्न सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउन विभिन्न ऐन, नियम, विनियम, कार्यविधि, निर्देशिका र मापदण्ड बनाई कार्यन्वयन गरिनेछ ।
१३४. नगरले लिएका कर सम्बन्धी नीति नियम अनुकूल समयमा कर बुझाउने बानीको बिकास गर्न र कर राजश्व सम्बन्धी जानकारी गराउन करदाता शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१३५. नगरपालिका अन्तर्गत रिक्त रहेका कानून बमोजिम करार सेवा लिन मिल्ने पद बाहेकको स्वीकृत दरवन्दिमा स्थायी पदपूर्ति प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
१३६. नागरीकहरूलाई न्यायिक निकाय सम्म पुगी न्याय सम्पादनमा सहजता ल्याउनुका साथै सहज पहुँच पुर्याइ न्यायिक समितिको क्षेत्राधिकार भित्र पर्ने विवादहरूको निष्पक्ष रूपमा छानविन गरी कम खर्चिलो तथा छिटो छरितो रूपमा पिडित पक्षलाई न्यायको प्रत्याभूति हुने गरी न्यायीक समिति मार्फत समयमै विवाद निरूपण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१३७. मेलमिलापका माध्यमबाट मात्र विवाद निरूपण गर्ने अधिकार रहेका विवादहरू मेलमिलापका माध्यमबाट विवादित दुबै पक्षहरूलाई जित-जितको प्रत्याभूति हुने गरी मेलमिलाप गराउनको लागि न्यायीक

समितिका पदाधिकारी, सूचिकृत मेलमिलाप कर्ता, जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूलाई मेलमिलाप सम्बन्धी पुर्नताजगी तथा क्षमता बिकास सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

१३८. साविकमा तथ्याङ्क संकलन गरेको गुगलमा आधारित डिजिटल हाउस नम्बरीङ् कार्यलाई निरन्तरता दिन डिजिटल नगर सूचना प्रणालीमा आवद्ध गरी थप भएका नयाँ घरधुरीको विवरण संङ्कलन गरी अध्यावधिक गरिनेछ ।

१३९. जनप्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूलाई क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिम प्रदान गरी संस्थागत सुदृढिकरण तथा सेवा प्रवाहलाई चुस्त, दुरुस्त, व्यवस्थित र थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

१४०. नगरपालिका र अन्तरगतमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई उत्कृष्ट कार्यसम्पादनको आधारमा प्रोत्साहन तथा पुरस्कृत गरिनेछ ।

१४१. प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सेवा सम्बन्धी ऐन कानून निर्माण भइरहेकोले ऐन नियमको परिधि भित्र रही कर्मचारीहरूको कार्यविवरण सहितको सङ्गठन संरचना व्यवस्थापन (O&M) सर्भेक्षण गरिनेछ ।

१४२. नगरपालिकाको समग्र शान्ति सुरक्षा र सुव्यवस्था कायम गर्न तथा सडक दुर्घटना न्युनीकरण गर्न मुख्य चोकहरूमा सि.सि. क्यामरा जडान गर्ने कार्यको सुरुवात गरिने छ ।

१४३. नगरमा निर्मित भु-उपयोग योजनालाई समयसापेक्ष परिमार्जन गरी उक्त योजनालाई जग्गाको प्रकृति अनुसार कित्तागत रूपमा भूमिलाई वर्गिकरण गरी समय सापेक्ष र वस्तुनिष्ठ बनाई निर्दिष्ट भू-उपयोग क्षेत्र र भू-उपयोग योजनाको आधारमा भूमी तथा भूमीश्रोतको उपयोग गर्ने

व्यवस्था सुनिश्चित गर्न स्थानीय भू-उपयोग परिषदबाट स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। सरकारी, सार्वजनिक र गुठी जग्गाहरूको पहिचान, नापजाँच, संरक्षण तथा समुचित उपयोगको नीति कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

१४४. नदीजन्य पदार्थ निकासीबाट प्राप्त हुने राजश्वको १० प्रतिशत रकम सम्बन्धित वडाको पूर्वाधार विकासमा लगानी गरिदै आएकोमा २०८१/८२ देखी सत प्रतिशत वृद्धि गरी २० प्रतिशत कायम गरिनेछ ।

१४५. नगरपालिका मातहतका कार्यालबाट प्रवाह हुने सबै किसिमका सेवा प्रवाहलाई जनमुखी, जवाफदेही, पारदर्शी, समावेशी तथा जनसहभागिता मुलक बनाई त्यसको प्रतिफल सर्वसाधारणलाई उपलब्ध गराउन कानूनको शासन, भ्रष्टाचारमुक्त चुस्त प्रशासन, विकेन्द्रिकरण, आर्थिक अनुसासन तथा सार्वजनिक कार्य र स्रोतको कुसल व्यवस्थापन जस्ता असल शासनका आधारभूत मुल्य र मान्यतालाई आत्मसाथ गरी सर्वसाधारणले पाउनु पर्ने सेवा छिटो छरितो तथा कम खर्चिलो ढङ्गबाट पाउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

नगरसभाका सदस्यज्यू ,

"सैनामैना समृद्धिको आधार: उत्पादन, पर्यटन र पूर्वाधार"भन्ने नारालाई साकार पार्नका लागि प्रस्तुत गरिएको सैनामैना नगरपालिकाको आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रमहरू नगर बिकासको मुल आधारको रुपमा रहनेछन । यी नीतिहरूको सही कार्यान्वयनको लागि जनप्रतिनिधि, नगरपालिकामा क्रियाशील राजनीतिक दल, सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थाहरू, पत्रकार जगत, नागरीक समाज लगायत देश विदेशमा रहनुहुने

सम्पूर्ण सैनामैनावासी आमा-बुवा, दाजुभाइ, दिदी-बहिनीहरुको रचनात्मक सुझाव, सल्लाह र सहयोगको अपेक्षा गरेको छु ।

धन्यवाद

विना राना

का.वा.नगर प्रमुख

मिति: २०८१/०३/०५